

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

— Izdaja ob 4. zjutraj —
Stane mesečno Din 25.—; za po-
samo Dn 4.—; za pošto —
—
Oglaš po tarifi.
Uredništvo:
Ljubljana, Knafova ulica št. 5/1.
Telefon št. 277; in št. 278, ponoči tudi
št. 277.
Rekapital se ne vračaja.

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2094.
Izdatnik oddelak: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 2498
Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
—
Račun pri poštnem čeku, zavodu: Ljub-
ljana št. 11.443 - Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 705.541.

**Pozor na nove „Jutrove“
telefonske številke!**
Glej objavo na 2. strani!

Ljubljana, 14. decembra.

Naša SLS jaše zadnji čas močno pa-
triotičnega konjaka. Mogli bi pokazati
na čase, ko ji je bilo vseeno, kaj je ino-
zemstvo govorilo o nas in kaj se je
med ljudstvom govorilo o naši državi.
A stanje je danes preneseno za take re-
kriminacije, ki bodo nanje le toliko opo-
zorjeno, da se vidi, da manjka gospo-
di moralna pravica pridigovati Za-
grebčanom, kako ne sme delati opozici-
cija.

Da, mi samostojni demokrati smo
stara garda države. Nepoboljšljivi, če
hočete, v svoji vdanosti do nje, vdani
sinovi matere, ki nas zatira, ker so se
je polastili nevedneži. Če polagamo to
izpoved, ni v nas ni trohice želje, da se
s tem komu prikupimo. Mi s tem samo
povemo, kar nam je v srcu in o čemer
ne bi hoteli, da bi naši pristaši le za hip
dvomili, da je postalo kaj drugače, ker
država vihti svoj bič nad nami. Nesla-
ne opazke na naš račun, da se laska-
mo Beogradu in da tam «prosimo milo-
sti», ko brez pogojno ostajamo to, kar
smo bili, moramo s prezirom odkloniti.
Naša ljubav do edinstvene države ni ne
pogojna ne pogodbena, ni nastala ne
zaradi Beograda, ne zaradi monarhične
vladavine, ona je ljubav in prepričanje
obenem, da Jugoslovenom vobče, Slo-
vencem pa še posebej ni svobode, ako
propade državna tvorba, ki je nastala
1. decembra 1918. Ni treba, da ostane
taka, kakor jo je zamislila vidovdanska
ustava, ni treba, da je vse urejeno po
enem kopitu, vendar ena državna volja
mora biti zaimenjena. Tako je treba drž-
avo urediti, da se v njej ne bo mogel
z državnimi sredstvi nikdar voditi boj
ne proti Hrvatom, ne proti Srbom in
da se tudi Slovenci moremo brez ovir
izživeti do skrajnih meja svojih sposob-
nosti.

SDS ni šla v eno fronto s HSS slu-
čajno ali iz kaprice. Videla je, da neka-
ko od homogenega radikalnega režima
(režim Markovega protokola!) naprej
gre navzdol z enakopravnostjo in da
se izpodrivajo Hrvati in Slovenci in ce-
lo prečanski Srbi, Črnogorci, kjer je le
moč. Tu gre za tisoč imponderabilij
od skromnega mesta v vojski, od pisar-
jev in zvanjčnikov, od penzij naših do-
služenih borcev, od vsake točke budže-
ta, od davčne prakse do kreditov Na-
rodne banke, Hipotekarne banke, Zem-
ljoradniškega kredita in Poštne hranil-
nice do prometnih zgradb in celo do
ciljev, za katere se zalaga zunanja po-
litika in katere zanemarija. Ko so prišli
Hrvati od HSS v Beograd na pozitiv-
no delo in smo videli, da vseeno gre he-
gemonizem še naprej, tedaj je moral
biti vsakdo prepričan, da vse to ni kar
slučajno. Ko pa se je pojavil režim
blejskega pakta, smo videli, da se zdaj
kar javno dele državljeni v gospode in
hlapce. Tedaj je nastala KDK. Nastala
je naravno, kakor sama od sebe, dasi
so se združili bivši ljudi nasprotniki.
Ko je režim videl, da je od KDK v
temeljnih ogrožen, so padli strelj 20. ju-
nija. Ne da se tajiti, da je s tem hege-
monizem za nekaj časa rešil svoj «tr-
dni grad». Glavni «uspeh» pa je, da je
bila v Hrvatih do korenin spodkopana
nada, da bi se z Beogradom dalo še
uspešno in zdravo delati.

Ta obup je razumljiv. Od 20. junija
raste kar lavina. Iz Beograda mu da-
jejo dnevno nove hrane. Z zbadanjem,
s sklicanjem Narodne skupščine, s spre-
jetjem nettunskih konvencij, z novimi
upravnimi krivicami, z javnim hvalisa-
njem Puniše Račiča, z militariziranjem
uprave. Ne mine skoro dan, da gospoda
v Beogradu ne najde česa novega, kar
zaboli tam, kjer iz rane še teče kri.

Posebno neumevanje tega psiho-
loškega stanja je pokazala SLS s svo-
jim šefom. Ona je iz grozne nesreče
skovala kapital za svojo partijo. Kaj pa
bi pisali klerikalni listi in kaj bi govo-
rili po farovžih, če bi bili v Beogradu
umirili n. pr. Jegliča, Kalana in Ko-
rošca?

V tem strašnem stanju je in ostane
SDS zvesto ob strani HSS. Mi razume-
mo bol naših bratov in trimo z njimi,
ker imamo čut za pravico, in tudi nas
zaboli vsaka gospodovalnost nad brat-
tom. Tu je vse zaman, ne vabe, ne pre-
tnje nas od linije ne odvrnejo.

Eno pa pravimo odkrito: ne sme se
ubiti skupna država zaradi nevednih
samosilnikov. Program samostojne Hr-
vatske izven Jugoslavije odklanjamo
ravno tako kakor program Velike Srbije,
a za Slovenijo vemo, da je ne svo-
boda samo v močni Jugoslaviji.

Glasilo SLS, ki mu je v dnu srca le
za razbitje KDK, priznava, da je bila
ponudba amputacije grozna napaka.
Katera vlada pa nosi odgovornost za
to usodno ponudbo? Ali ni bila v njej
SLS in ali ni bila kmalu na to postav-
ljena vlada g. Korošca, vlada ravno

„Pred krizo četverne koalicije“

**Včerašnja celodnevna pogajanja med vladnimi stranka-
mi so nasprotstva le poostrila. — Pesimistično presojanje
položaja in nervoznost v Beogradu**

Beograd, 14. decembra p. Dogodki,
ki so se danes odigrali v krilu vlad-
nih strank, so povzročili silno pesimi-
stično presojanje položaja. Dopoldne
od 11. do 1. se je vršila seja šefov vlad-
nih skupin, katere se je deloma udele-
žil poleg Korošca, Vukičevića. Spaha
in Ljube Davidovića tudi Voja Marinko-
vić. Spahovci so še sinoči imeli
dolgo posvetovanje, na katerem je si-
cer prevladovalo opozicijsko razpolo-
ženje, toda do sklepa ni prišlo. S seje
šefov je dr. Marinković odšel v avdi-
enco.

Ko so se šefi strank razhajali, so bili
slabo razpoloženi in skrajno rezervirani.
Izvedelo se je, da so razpravljali o
zahtevah demokratov, ki jih je stavil v
znanih pismih na Korošca, Ljuba Davido-
vića. Do sporazuma ni prišlo, naspro-
tno pokazalo se so nove difference, ki
so tudi oportunistične marinkovičevce na-
polnile s pesimizmom. Nocojšnja
»Pravda« objavlja svoje poročilo o po-
litični situaciji pod naslovom: »Pred
razpadom četverne koalicije.« Ti opor-
tunistični demokrati so silno razburje-
ni, češ vidi se, da delajo vukičevićevci
na izločitev demokratov.

Popoldne je dr. Korošec sklical sejo
ministrskega sveta. Glavni del raz-
prave so tvorile zahteve demokratov.
V ministrskem svetu sta se takoj po-
javila dva tabora, na eni strani klero-
radikali, na drugi demokrati, dočim se
je dr. Spaho držal nevtralnega.

Ko so ministri odhajali s seje, so vsi
izjavljali novinarjem, da so razpravlja-
li le o resornih stvareh in da je zunanji
minister poročal o vprašanju plačila
naših predvojnih dolgov v Franciji, o
čemer se sedaj razpravlja pred haa-
škimi mednarodnim sodiščem. Razen te-
ga so razpravljali o vprašanju dolga
bivšega črnogorskega solnega mono-
pola italijanskim upnikom, ki znaša 20
milijonov dinarjev. Minister pošte in
brzojava je poročal, da bodo v Beogra-
du položili telefonske kable v vredno-
sti 300.000 zlatih frankov ter se je ta

zadeva odstopila ekonomsko finančne-
mu komiteju ministrov v proučitev.

Najzanimivejše z današnje seje mi-
nistrskega sveta je dejstvo, da je vojni
minister general Hadžić zaklical, ko je
odhajal s seje: »Tako ne more iti dalje!«
Zakaj ne more iti tako dalje in na kaj
se je to nanašalo, novinarji niso mogli
zvedeti.

Ob pol 8. zvečer so se ponovno se-
stali šefi vladnih strank, sestanka pa se
Ljuba Davidović ni več udeležil. Zatr-
juje se, da je Davidović dopoldne po-
stavil ultimativne zahteve in odklonil
vsako nadaljno razpravljanje o njih.
Na večerni konferenci sta Vukičević in
Korošec te zahteve v glavnem odbila
ter sestavila nekaj protipredlog, ki pa
v bistvu ne daje nobenih koncesij.

Demokrati zatrjujejo, da je Davido-
vić odločen izvajati vse konsekvence.
Za jutri je sklical sejo demokratskega
glavnega odbora, na kateri bo baje ob-
razložil, da demokratom v sedanjih
razmerah ni več obstanka v vladni
koaliciji. V demokratskih krogih se no-
coj mnogo govori o tem, da sedaj tudi
oni uvidevajo nemogočnost sodelovanja
pri režimu, ki vedno bolj poostruje o-
dnosaje med Beogradom in Zagrebom.
Vukičevićevci zopet pripovedujejo, da
bodo po izstopu demokratov obnovili
staro Vukičevićevo vladno (v kateri bi
Korošec ostal notranji minister), ter
tako stopili v zvezo s HSS!

Mnogo pozornosti je vzbudil popo-
dne sestanek med Milošem Savčićem
in Aco Stanojevićem. Sestanek je traja-
l 2 uri. Pristaši glavnega odbora NRS
zatrjujejo, da je bil med obema politi-
koma dosežen važen sporazum. Aca
Stanojević odpotuje jutri v Knjaževac.

Zvečer je bil ministrski predsednik
Korošec v avdienci.

Zunanji minister Marinković odhaja
jutri na novi bolezenski dopust v Da-
vos.

V vseh političnih krogih vlada zve-
čer skrajna nervoznost in raznašajo se
razne senzacionalne napovedi.

Važne spremembe v načrtu novega osnovno- šolskega zakona

**Živahna razprava v skupščinskem odboru. — Komoromis
glede poučevanja verouka. — Nemogoče določbe za bolezenske
dopuste**

Beograd, 14. decembra p. Skupščinski od-
bor za zakonski predlog o osnovnih šolah
je danes popoldne nadaljeval svojo razpr-
avo. Na današnji seji je bilo veliko število
členov rezerviranih, ker se člani vladne
večine niso mogli sporazumeti. Glede prej
rezerviranega člana 45, ki govori o verou-
čiteljih, je bil sprejet kompromisni predlog,
da poučujejo verouk tamkaj, kjer ni duhov-
nika, učitelji kjer pa je duhovnik, na ostane
pri dosedanjem načinu pouka. Pri poglavju
6., ki govori o učitelstvu je bilo določeno,
da se smatrajo za učne moči učitelji, učite-
ljice, solske vrtnarice, kateheti in strokovno
osobje, ki poučuje strokovne predmete. Uči-
telji more biti samo oni, ki dovrši učiteljske
višje pedagoško šolo ali pa pedagoški te-
čaj na filozofski fakulteti št. 81, ki govori
o honoriranju učiteljskega osebeja, je bil re-
zerviran. Tu gre pred vsem za honorar ka-
tehetov. Med radikali obstoja tendenca, naj
se honorar ne določi že z zakonom, temveč
se odločitev prepusti ministru. Ostali člani
so bili sprejeti z manjšimi spremembami.

Čl. 91, ki govori o dopustih, je sprožil zelo
ostro debato. Posl. Nikolić in ostali radikali,
kakor tudi strokovni referent ministrstva
prosvete, so odločno nastopili proti določ-
bam o dopustih, češ da se v tem oziru vrše
zlorabe. Tako je posl. Nikolić navajal, da
je mnogo učiteljev, ki so po eno do dve leti
na dopustu, dočim ostajajo šole prazne. Da-
nes da je zelo lahko dobiti zdravniško iz-
pričevanje, da je učitelj bolan, čeprav ni.
Drugi govorniki so sicer povdarjali, da se
zlorabe ne smejo generalizirati, vendar pa
je naposled obveljala skoro absurdna do-

ločba, da je potreben za bolniški dopust
pregled treh zdravnikov ob prisotnosti sre-
skega poglavarja. Čl. 89, ki govori o delu
učitelstva izven šole, je bil prestiliziran.
Honorar za pouk v posebnih tečajih ima do-
ločiti oblastni šolski odbor v sporazumu z
oblastno šolsko oblastjo. Tudi člen, ki go-
vori o pouku na manjšinskih šolah, je bil
rezerviran.

Odbor bo nadaljeval svoje delo jutri. V
nedeljo, ponedeljek, torek in sredo ne bo
delal, od četrta dalje pa bo imel seje do-
poldne in popoldne. Pričakuje se, da bo za-
konski predlog o osnovnih šolah do pravo-
slnega Božiča rešen v skupščinskem od-
boru in v plenumu zakonodajnega odbora.

Franciskanski pater denun- cijant

Italijanska konfinacijska komisija je od-
redila, da se ima dr. Janko Kralj, ravnatelj
Katoliškega tiskovnega društva v Gorici
konfinirati za dobo petih let. Kje bo konfi-
niran še ni znano, trdi pa se, da bo konfi-
niran na Sardinijo. Ta ukrep proti dr. Janku
Kralju je bil izdan n podlagi denunciacije
italijanskega gvardijana franciskancov na
Kostanjevič, ki je imel ob priliki izleta
italijanskih bojnikov na Sveto goro pijan
govor, v katerem je hujskal proti dr. Kralju
in pozival bojovnike, naj ga ubijejo, češ da
ne bo prej miru v Gorici, dokler se to ne
zgodí. Kljub temu, da je dr. Kralj dokazal
svojo nedolžnost in da je gvardijan fran-
ciskanov prekladal obdolžitve, ki jih je iz-
rekel proti njemu, je sedaj dobil dr. Kralj
dekret, ki odreja njegovo konfinacijo.

one struje, ki se ni strašila niti ampu-
tacije?

Tudi je »Slovenec« razumel, da je v
posebni nevarnosti Slovenija. Dr. Žer-
jav je to brez ovinkov povedal in če se
tudi nekaterim zdi pametno to zanika-
ti, vsi ljudje, ki kai mislijo, so globoko
vznemirjeni, kaj bo in kam plovemo in
kam more zabresti zlasti naša ožja do-
movina.

Režimski organ v tej situaciji poziva
SDS, naj se odcepi od HSS. Zares
nasvet, vreden globokomnosti naših
veledržavnikov! Še Srbi in Hrvatje na
Hrvatskem naj se do noža razkolijo.
od Adrije do Drave naj zadivja brato-
morni boj! To bi bilo tako po okusu
gospodi okoli »Slovenca« in v Beo-
gradu! Baš tega je še treba Jugo-
slaviji...

Nad eno milijardo dinarjev samo za penzije!

**Nadaljevanje proračunske razprave v finančnem odboru. —
Celo radikalni poslanec ostro obsoja zlorabo, ki se vrši v juž-
nih pokrajinah s penzijami**

Beograd, 14. decembra p. Danes popoldne
je finančni odbor nadaljeval razpravo o
novem proračunu. Skoro celo sejo je izpol-
nil radikalni poslanec Radko Parežanin s
svojim govorom. Jutri v nedeljo in pone-
deljek finančni odbor ne bo imel seje. Za
načelno razpravo so prijavljeni kot govo-
rniki samo še poslanci dr. Slavko Šečerov,
Dimitrije Vujić in izmed br. Kapetanović,
tako da bo najkasneje do četrta po mnenju
predsednika finančnega odbora proračun v
načelu sprejet.

V svojem govoru je posl. Parežanin po-
vdarjal, da so posamezne postavke v no-
vem proračunu le lepe platonske želje, ki
se ne bodo mogle realizirati. Govoril je na-
dalje o težkih razmerah v Hercegovini,
predvsem o veliki krizi, v kateri se nahaja
živnoorja. Naglašal je, da je proračun mi-
nistrstva za kmetijstvo v tako težki dobi
samo za 2 milijona večji od lanskega, do-
čim so pokojnine povečane za nad 100 mi-
lijonov dinarjev. Postavka za pokojnine
znaša v novem proračunu že nad eno mi-
liardo. Samo v Beogradu živi nad 10.000
upokolencev, ki so vsi zdravi ljudje, ki pa
od svojih pokojnin žive in ničesar ne dela-
jo. Mnogo je upokolencev, ki prejemajo
pokojnino na treh mesih ne da bi kdaj
sploh kjerkoli delali. Zahteval je, naj se to
zlo čim prej odpravi.

V svojih izjavah o političnem polo-
žaju je pokazal posl. Parežanin stremjenje
radikalov, zavzeti nekoliko blažje stališče
v sedanjí krizi in je zato tudi govoril o
potrebi »sporazuma z brati Hrvati«. Dejal
je, da se je grešilo na obeh straneh in da
je čas preiti preko vsega Partizanstvo, ki
je zavladalo na vseh straneh, je povzročilo
mnoge nejubne pojave, ki jih ne žele niti
Srbi niti Hrvati. To je bilo mogoče, ker se
je pozabilo na velike cilje na korist malih
strankarskih računov. Predvsem pa je tre-
ba obvarovati državo. Državo morajo vla-
dati in morajo biti v njej zadovoljni vsi
Srbi, Hrvati in Slovenci.

Končno se je poslanec Parežanin bavil
ponovno s proračunom in je zahteval od fi-
nančnega ministra pojasnila, kaj je z za-
konskim predlogom za javna dela in kdaj
se bodo ta javna dela pričela.

Finančni minister dr. Subotić je odzvo-
ril, da komite za javna dela intenzivno de-
la, da je tudi danes delal in da je za svojo
osebo pripravljen, kakor hitro mu kak re-
sorni minister predloži kako zahtevo za iz-
vršitev javnih del, otvoriti ne samo potre-
ben kredit, temveč tudi nakazati potreben
denar.

S tem je bila seja finančnega odbora
zaključena, ter prihodnja napovedana za
torek ob 4. popoldne.

Nova madžarska tihotapska afeta

**Dunajska policija je zaplenila pošiljko delov strojnih pušk. —
Strojnice sta pošiljala v Budimpešto neki Madžar in vpokojeni
avstrijski general Reuter. — Pasove za patrone bi rabili v Bu-
dimpešti za — tapetniška dela**

Dunaj, 14. decembra, s. Tukajšnja
policija je prišla na sled novemu po-
skusu tihotapljenja strojnih pušk na
Madžarsko in še o pravem času zadr-
žala pošiljko ter uvedla preiskavo. Po-
licija je doslej izdala sledeče podrobnos-
ti o zaplembi trakov in delov strojne
na vlačilcu podonavske paroplovne
družbe:

Na tovornem listu pošiljke so figuri-
rale kot odposiljatelj Witheheadove
tovornice, ki imajo svoje uradne prosto-
re na Rennwegu. Poizvedovanja pri
tvrdki so dognala, da je bilo njeno ime
brez njene vednosti stavljeno na to-
vorni list. Prokurist špedicijske tvrdke,
ki je oddala pošiljko, je priznal, da je
samovoljno stavil na tovorni list ime
Witheheadovih tvornic. Špedicijska

tvrdka je dobila dva zboja z deli stroj-
nic od civilista Nikolaja Kemenya z na-
logom, da jih pošlje v Budimpešto. Osta-
lih pet zabojev je dobila tvrdka od umi-
rovljenega generala Reuterja.

Kemenya dosedaj še niso mogli iz-
slediti. General Reuter izjavlja, da je
trakove strojne kupil na prošnjo nekega
budimpeštanskega trgovca pri av-
strijski stvarni demobilizaciji ter da
jih je poslal v Budimpešto. Budimpe-
štanski trgovec je baje rabil te trakove
za svoja tapetniška dela. Ni bilo pa zna-
no, da so njegovo pošiljko odpravili
skupno s pošiljko delov strojnic.

Domnevalo, da je ta pošiljatev orož-
ja v zvezi s svoječasno monoštrsko
afeto.

Podrobnosti o volilni zmagi romunske vlade

**Vlada ima zagotovljenih 345 mandatov, opozicija pa komaj 18
Komunisti in antisemiti so popolnoma poraženi in ne pridejo
v parlament. — Madžarska stranka je dobila 10 mandatov.**

Bukarešta, 14. decembra, d. Dosedaj so
podrobno znani rezultati iz 55 volilnih okra-
jev. V teh je bilo skupno oddanih 2.128.926
glasov, od katerih jih odpade na vladno 78.07
odstotkov, na stranke opozicije pa: na libe-
ralce 6.11, na stranko Averescu in Jorje
2.21, na antisemite 1.29, na komuniste 0.88,
na stranko dr. Lupuja pa 2.88 odstotkov. Ako
bo razmerje glasov za posamezne liste v dru-
gih krajih isto, bodo Lupu, Averescu in
Jorja le prišli v parlament, ker bodo do-
segli na ta način predpisana 2 odstotka vseh
glasov.

Poznejše poročila navajajo še podrobnije
rezultate in je glasom njih dobila vlada 345
mandatov, liberalci 14, dr. Lupu in koalicija
Averescu - Jorja po 4. Madžarska narodna
stranka v Erdelju je dosegla 10 mandatov in
vlada zaradi tega med Madžari veliko na-
vdušenje.

Izid volitev je v splošnem tak, na kakr-
šnega so računali politični krogi, in je pri-
nel edino iznenadenje v tem, da sta obe
ekstremni stranki, komunistična levica in
antisemitska desnica, doživeli katastrofalen
poraz.

Bukarešta, 14. decembra, g. Centralna vo-
lilna komisija v Bukarešti je sedaj dobila
skoraj vse rezultate iz posameznih volilnih
okrožij, toda tudi ti rezultati še niso končno
javljani. Gotovo pa je, da se manjkajoči di-
vi ne bodo bistveno spremenili končnega re-
zultata volitev. Narodna kmečka stranka je
dobila 849 mandatov, v to število je vra-
čunjenih 9 mandatov socialnih demokratov,
12 mandatov sedmograških Nemcev, 4 man-
dati cionistov in 4 mandati neodvisne stran-
ke, ki je bila tudi sprejeta na vladno listo.
Liberalna stranka je dobila 13 mandatov,
kmečka stranka dr. Lupua 6, koalicija Jorja-
Averescu 4, madžarska stranka pa 15 man-
datov. Od liberalcev so bili izvoljeni Vintila
Bratianu, bivši notranji minister Duca, sin
pokojnega ministrskega predsednika, Jurij
Bratianu, bivši minister Angelescu in bivši
državni podtajnik v notranjem ministertvu
Framasovici. Od kmečke stranke je bil izvo-
ljen dr. Lupu, od koalicije Jorja - Averescu
prof. Jorja in bivši notranji minister Okta-
vian Goga; Averescu, ki ni dobil manda-
ta, pride kot bivši ministrski predsednik ex
lege v senat. Jutri se vršijo indirektno vo-
litve v senat. Volitve v distriktne zbornice
in korporacije, ki imajo pravico imenovati se-
natorje, se bodo vršile v ponedeljek ali to-
rek. Parlament se bo sestel 22. decembra
ter takoj pričel razpravo o državnem prora-
čunu.

Na osnovi podrobnih poročil se še bolj
negno do sedaj razvija, da so bile volitve v
Romuniji zares svobodne, ker so dobile
parlamentarno zastopstvo tudi politične

skupine, ki doslej niso prihajale v poštev.

K njim spadajo predvsem Madžari.

Novost romunske zbornice bo, da bodo v
njej narodne manjšine mnogo močnejše za-
stopane nego kdajkoli doslej. Madžari, ki
so nastopili samostojno, so dosegli 15 man-
datov, kar je gotovo znatno število. Sprito
tega uspeha vlada v madžarskih krogih ve-
liko zadovoljstvo. Nemci so nastopili v koa-
liciji z vlado in število 12 mandatov je
zanje gotovo lep uspeh. Manjšine bodo te-
daj odsele igrale vendarle neke vloge tudi
v romunskem parlamentu, kar ne bo moglo
ostati brez posledic za nadaljni potek
manjšinskega gibanja, ki bo nedvomno po-
stalo živahnejše. Sicer ostane gotovo tudi
v bodoče velika razlika med madžarskimi
in nemškimi manjšinskimi težnjami, zakaj
prve morejo biti irendentistične druge ne,
vendar pa ni dvoma, da bo ta uspeh vplival
bodrilo tudi na druge manjšine.

Dalje je značilno, da so komunisti po-
vsod propadli, tudi v Besarabiji. Da pri-
haja v okviru vladnega bloka v parlament
tudi devet socialistov, se mora takratni
brez dvoma za znak demokratizacije in
modernizacije romunskega parlamentarne-
ga življenja.

Ker je Lupu s svojimi pristaši Erdelce,
se vidi, da so z volitvami elementi iz no-
vih pokrajin Romunije zelo ojačeni.

Počaščenje spomina Amundsena

Oslo, 14. decembra, s. Tukajšnje prebi-
valstvo je danes počastilo spomin Amund-
sena. Opoldne je bil ustavljen ves promet.
Zvonovi v cerkvah so začeli zvoniti in ob-
činstvo je za dve minuti v največji tišini
obstalo na cestah. Vlada je ta dan določila
kot spominski dan za Amundsena, ker je
ta 14. decembra l. 1911. odkril in prispej prvi
na južni tečaj.

Francoski proračun

Pariz, 14. decembra, s. Parlament je po
celonočni seji z 460 proti 120 glasovom
sprejel celokupni proračun za leto 1929. Do-
hodki znašajo 45.415, izdatki pa 45.369 mi-
lijonov frankov. Prihodek znaša torej pri-
bližno 45 milijonov frankov. Na isti seji je
zbornica sprejela predlo- o zvišanju dijet
poslancev od 45 na 60.000 frankov. Dijete
se bodo leta 1930. zvišale na 67.500, leta
1931. pa na 75.000 frankov.

Demisija finske vlade

Helsingfors, 14. decembra (be.) Finska vlada
je odstopila, ker je izrazil finski parlament vladni
nezamrpnost z odklonitvijo obrambnega zakona.

Paragvajsko-bolivijski konflikt

Prizadevanje za pomirjenje se nadaljuje. — Mejni spopadi ne prenehajo. — Posredovanje ameriškega predsednika Hooverja

Newyork, 14. decembra (be.) Napetost v paragvajsko-bolivijskem konfliktu je precej popustila. Paragvajski predsednik Ugurari je izjavil, da ne bo odredil splošne mobilizacije, ker hoče prejšnje poskuske vsa sredstva za mirno rešitev spora. Zaradi tega bo paragvajska vlada odlašala z mobilizacijo, dokler ne bodo izčrpane vse možnosti za mirno likvidacijo tega konflikta. Medtem pa se poroča, da se je položaj na paragvajski meji zelo poostil. Paragvajski poslaniki v Washingtonu je dobil brezjavno sporočilo, da nastopajo bolivijske čete na vsej meji zelo sovražno.

Paragvajski odpravnik poslov je izročil

predsedniku posredovalnega odbora panameriške konference ameriškega državnemu tajniku Kelloggju noto, v kateri izjavlja v imenu vlade, da se je položaj zaradi provokacij Bolivije zelo poostil in da je velika nevarnost, da izbruhne vojna.

Kakor poročajo, bo skušal ameriški predsednik Hoover o priliki svojega poseta v Buenos Airesu intervenirati v paragvajsko-bolivijskem konfliktu. Hoover bo sklical, ko dospe dovoljenje iz Washingtona, konferenco zastopnikov Bolivije, Paragvaja, Argentine, Brazilije, Čילה in Perua, ki bo skušala poravnati konflikt med Bolivijo in Paragvajem.

POZORI

POZORI

Nove „Jutrove“ telefonske številke

Že včeraj smo objavili, da smo dobili nove telefonske številke, enotne za uredništva in uprave vseh naših listov. — Pri montiranju novih zvez pa se je pokazalo, da št. 3121 ni mogoče dodeliti »Jutru«; mesto nje smo dobili št. 3126, tako da ima odslej naša hišna centrala sledečo serijo telefonskih števil:

3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Na vsako od teh števil je mogoče dobiti uredništva in uprave »Jutra«, »Slovenskega Naroda«, »Ponedeljka«, »Življenje in svet« in »Domovine« kakor tudi Narodno tiskarno in Transradio.

Insertni oddelek »Jutra« v Prešernovi ulici 4 je obdržal svojo dosedanj telefonsko številko 2492.

Tel. št. 3126 je imelo dosedaj vložišče oblastnega odbora, ki ima odslej številko 3128.

Direkcija listov konzorcija

»JUTRA«.

Senzacionalna tiskovna pravda v Celovcu

Hudi očitki proti bivšemu koroškemu deželnemu glavarju Schummyju. — Afera izza plebiscitnih dni

Celovec, 14. decembra. I. Danes se je pričela pred tiskaljskim sodiščem prava v procesu, ki bo, kakor kaže že prvi dan razprave, razkrila zanimive dogodke izza koroškega plebiscita. Glavno vlogo v procesu igra takratni koroški deželni glavar inž. Vincenc Schummy in bivši italijanski kapetan Giuseppe Vici.

V jeseni leta 1926 je v Beljaku izhajajoči list »Kärntner Tagespost« objavil celo vrsto člankov, naperjenih proti deželnemu glavarju Schummyju in večjemu številu višjih uradnikov koroške deželne vlade. List jim je očital, da so protizakonito dopuščali eksploatacijo gozdov in da so nekoga gozdarja, ki je nastopil proti temu v javnosti, spravili v norišnico. Schummyju so dalje očitali, da je skupno z deželnim svetnikom Achsmannom deželni blaginji pripadajočo izvozno takso za les (nad 3 milijone kron) vtaknil v svoj žep. Afera je vzbudila v javnosti veliko pozornost in avstrijski oblasti so odredile disciplinarno preiskavo proti deželnemu glavarju Schummyju, ki pa je v zagovoru navajal, da denarja ni ponesveril, marveč ga je uporabil za organizacijo plebiscitne propagande, zlasti pa za organizacijo tkzv. Heimatschutz. Avstrijske oblasti so se s tem zagovorom zadovoljile, kar je bila preiskava proti Schummyju ustavljena.

Pač pa je deželni glavar Schummy vložil tožbo proti pisemnim člankom in proti odgovornemu uredniku »Kärntner Tagespost«. Obtoženi so avtorstva in odgovornosti za članske ravnanja tiskarne Robert Novak, bivši italijan. kapetan Giuseppe Vici in novinar Müller, ki so pri razpravi navzdol, dočim nadaljnja obtožena arh. Payer in inž. Trojer nista prišla.

Za razpravo je vladalo v vseh krogih veliko zanimanje. Tudi iz inozemstva je prispele k razpravi mnogo novinarjev.

Razpravo vodi dvorni svetnik Radetzky, obtožbo pa zastopa državni pravnik Ptak. Vsi obtoženci so obtoženi žaljenja deželnega glavarja.

Po odpravljenih formalnostih je bila najprej predčita obtožnica, ki obsega 40 s strojem pisanih strani. Obtožnica slika kronološki razvoj dogodkov in pričanja z invarizijo italijanskih čet po zlomu avstrijske armade na koroško ozemlje. Prehrana prebivalstva je bila organizirana tako, da je dobavljala živila intendatura italijanskih okupacijskih čet. To posle je vodil današnji obtoženc in takratni italijanski kapetan Vici. Ko se je polegla prva prevratna zmeđa, so oficijelni trgovski posli med deželno vlado in italijansko vojaško komando prenehali in se razvili v privatne posle med deželnim glavarjem Schummyjem, deželnim svetnikom Achsmannom ter kapetanom Vicijem. Deželni glavar Schummy je dobavljaj za živila, ki jih je dobival iz Italije, les iz državnih gozdov. Polovica izvozne takse iz teh kupčij bi se morala stekati v koroški deželni blaginjo. Kapetan Vici je leta 1922 vložil tožbo proti deželnemu glavarju Schummyju, da je te zneske ponesveril. Schummy se je takrat izgovarjal s tem, da je denar porabil za plebiscitno propagando.

Čitanje obtožnice je trajalo nad eno uro. Šele na popoldanski razpravi je pričelo zaslišavanje obtožencev. Prvi je bil zaslišan vodja tiskarne Robert Novak, ki pa je neglajša, da z omenjenimi članki nima nobene stika. Veli je vso krivdo na odsotnega Payerja, češ, da je on vodil vso akcijo in da je v to svrhu po dvakrat na teden prihajal z Dunaja in Beljaka.

Preden se je nadaljevalo zaslišavanje, je predsednik senata dvorni svetnik Radetzky opozoril vse obtožence na to, da bivšemu deželnemu glavarju Schummyju ni do tega, da bi bili obtoženci obsodeni, marveč da hoče samo oprati svojo čast. Priporočal jim je, naj podajo primerno izjavo, tako da bi

prišlo do poravnave. Med poslušalci in zastopniki obtožencev je izzvala za izjavo predsednika splošno presenečenje. Prevladal je vtis, da se skuša na ta način še v zadnjem hipu preprečiti podrobnejšo razpravo. Obtoženci so predsednikov predlog odklonili, nakar se je nadaljevalo zaslišavanje.

Glavno vlogo v procesu igra vsakakor nato zaslišani obtoženc bivši kapetan Vici, sedaj trgovec, ki je pri današnji razpravi prosil, naj bi se njegovo zaslišanje odgodilo do jutri, kar ima danes nujne trgovske posle, jutri pa bo doprinesel točne dokaze in dokumente, s katerimi bo dokazal vse svoje, proti Schummyju iznešene obdolžitve.

Tretji obtoženc novinar Müller je izjavil, da je sodeloval pri vseli akciji iz idealizma. Ko mu je Vici sporočil očitke proti deželnemu glavarju Schummyju, je takoj izjavil: »Ali ste vi lažnivec, ali pa je Schummy tat.« Pri tem mora ostati tudi danes. Končno je prosil predsednika, naj počaka do jutri, ko bo Vici predložil za vse svoje obdolžitve obilne dokaze. Ker državni pravnik temu ni ugovarjal, je predsednik predlogu obtožence ugodil in današnja razpravo zaključil ter napovedal nadaljevanje za jutri popoldne ob 9.

Italijani zanikajo sporazum s Francijo

Rim, 14. decembra. «Giornale d'Italia» beleži glasove o sestanku Grandija z Briandom in piše med drugim: Iz pisave nekaterih pariških listov je razvidno, da je treba v francosko-italijanski pogajalnih izbršnih razgovorih o vseh vprašanih in da je sigurno pričakovati zaključitev končnega sporazuma. Te pariške informacije pa so pld fantazije. Te izmišljotine so bile po indiskretnosti francoske diplomacije vršene v javnosti, kar je treba vsakakor obsoditi, ker bi morala z večjo resnostjo vršiti svojo delikatno službo. Potovanje Grandija v Lugano in njegov sestanek z Briandom kakor tudi z ostalimi odgovornimi predstavniki evropske zunanje politike, ne more dati povoda takim zaključkom, ker se ima še mnogo razpravljati in proučiti, predno se bo prišlo do zaključitve kakšnega italijansko-francoskega sporazuma. Izvajanjem «Giornale d'Italia» se pripisuje oficijelni značaj.

Rovarenje madžarskih rene-gatov proti češkoslovaški

Praga, 14. dec. Včerašnji »Berliner Tagblatt«, ki že dalje časa stalno napada Češkoslovaško, objavlja kot senzacijsko vest o nekom sporu med Čehi in Slovaki. Članek poroča o nekom slovaškem narodnem svetu na Dunaju, ki da je predložil Društvu narodov spomenico, kjer zahteva odcepitev Slovaške od Češke. Tukašnji listi doznajajo iz uradnih krogov, da sicer obstoji na Dunaju skupina madžarskih agentov, ki se izdajajo za Slovake, da pa ne more biti govora o kakem slovaškem narodnem svetu.

Stanje angleškega kralja se zboljšuje

London, 14. dec. (lo.) Kakor poročajo, je bilo kraljevo stanje ob 15. uri nespremenjeno. Nocoj potече kritičnih 48 ur, odkar je bil kralj prvič operiran. Zdravniki povdajajo, da se je kralju obrnilo na bolje, da pa ne morejo dati pred jutrišnjim dnem povoda za optimizem. Pred nekaj dnevi ni bilo upanja, da bi kralj okrevaj. — Po operaciji pa se je stanje bolnika toliko izboljšalo, da je mogoče misliti na srečni izid sedanje krize. Nemški zdravniki v Londonu razširjajo mnenje, da bo kralj, čigar konstrukcija je neverjetno močna, prebil krizo in da bo popolnoma ozdravel.

K sporu v ljubljanskem občinskem svetu

V komisijo, ki jo je zahteval predsednik kluba občinskih svetnikov SLS g. M. Krek v svrhu pregleda sklepov upravnega sveta cestne železnice, korespondence, sklepov pisem, dogovorov in izvršilnih sklepov glede transakcije 6 odst. obligacijskega posojila ljubljanske mestne občine za zgradbo stanovanj, je imenovan klub v ljubljanskem obč. svetu imenoval bivšega obč. svetnika g. dr. Novaka in člana upravnega sveta ljubljanske kreditne banke doktorja Rekarja, klub obč. svetnikov SLS pa g. Avseneka in dr. Basaja. Kakor znano, je bila transakcija obligacijskega posojila odobrena soglasno od obeh večinskih klubov ljubljanskega občinskega sveta na njegovi javni seji dne 18. septembra t. l.

Preiskava o zagrebških demonstracijah

Beograd, 14. dec. n. Policija je o svoji preiskavi glede dogodkov 1. decembra izročila obširno gradivo državnemu pravdniku. Proučevanje tega gradiva v državnem pravdniku bo bržkone trajalo precej časa. Sodno preiskavo vodi dr. Milan Marjašević. Nekateri omladinci, ki jih je policija aretirala, je sodišče izpustilo na svobodo, dočim nekatere policija še ni izročila sodišču.

Danes je bil zaslišan na sodišču novinar Bratoljub Klaić zaradi govora, ki ga je imel na grobu Stanka Petrića, ustreljenega dne 1. decembra v Zagrebu. Državno pravdnikštvo ga dolži, da je v svojem govoru žalil vladarja ter širil mržnjo proti državi. Novinar Klaić je izjavil, da je policija netočno reproducirala njegov govor in da se ne smatra krivega. Kakor se čuje, bodo zaslišani tudi ostali govorniki ob priliki pogreba ustreljenega Stanka Petrića.

Mnogi meščani, ki so izobestili 1. decembra črne zastave, so bili obsodeni od policije na 500 Din globe. Prizadeti so se zaradi te obsodbe pritožili na velikega župana.

Odklonjen potni list

Zagreb, 14. decembra. n. Podpredsednik hrvatskega pevskega saveza Rudolf Herceg bi mel odpotovati v Poznanj, kjer se prične 15. t. m. kongres vseslovenske pevske zveze. Gosp. Hercegu je bil objavljen potni list, šigar izročitev pa se je odlašala od dne do dne. Danes mu je bilo sporočeno, da se mu potni list po višjem nalogu ne more izdati. Hrvatski pevski savez je brzojavno obvestil o tem predsednika češkoslovaške pevske zveze Jerzabeka.

Ljubljana zmagala na plesnem turnirju v Zagrebu

Zagreb, 14. decembra. n. Kakor smo že poročali, je v Zagrebu razpisalo podjetje »Edison Bell Penkala« tekmovanje najboljših plesnih parov v Jugoslaviji. Tekmovanje se je vršilo snoti v hotelu Esplanade. Razsodišče je danes proglasilo definitivno razsodbo in priznalo prvo nagrado kot najboljšemu plesnemu paru ge. Elzi Stojkovičevi in gosp. Stanetu Seunigu iz Ljubljane. Pripomniti je, da so bili k tekmovanju povabljeni po trije pari iz Zagreba in Beograda, iz Ljubljane pa samo en par, zaradi česar je zmaga ljubljanskega para tem bolj pomembna.

Potrjena smrtna obsodba Prpičeve tolpe

Zagreb, 14. decembra. f. Stol Sedmorice je potrdil v polnem obsegu obsodbo Milana Prpića Malega in tovarišev na smrt, kakor je izrekel sodišče. Kazenski predlog bo sedaj poslan ministrstvu pravde v Beograd. Justifikacija Milana Prpića Malega in tovarišev se ima izvršiti koncem januarja ali pa pričetkom februarja.

Nadvojvoda Friderik varši poljskemu erarju

Varšava, 14. dec. h. Okrajno sodišče v Katovicah je danes izreкло razsodbo v procesu, ki ga je naperil bivši avstrijski nadvojvoda Friderik proti poljski državi. Razsodba je bila poslana okrajnemu sodišču v Dziedzicu v objavo. Glasom razsodbe dobi poljska država od posestev nadvojvode Friderika 91,2 odst., to je 29.747 ha, dočim dobi nadvojvoda Friderik ostalih 250 ha.

Španski diktator ne upošteva opominov zborničnega predsednika

Madrid, 14. dec. (be.) Na včerašnji seji španske zbornice je prišlo med ministrskim predsednikom Primo de Rivero in poslanem Paterasom do ostrega spora. Primo de Rivera se je o incidentu tako ostro izrazil, da ga je predsednik zbornice Yanguas ponovno pozval k redu. Ker se Primo de Rivera ni oziral na opomine, sta predsednik in podpredsednik zbornice odstopila.

Smelost mehiških banditov

Mexico City, 14. dec. g. V kraju Jilotepec je pred poslopjem kinematografa, ki je bil poln občinstva, eksplodiralo več bomb. Med gledalci nastalo paniko so porabili banditi in vdrli v dvorano. Iz občinstva so si izbrali 22 najlepših in najmlajših deklet ter jih odpeljali. Prej pa so se oropali vse moške. S svojim ropom so pobegnili v gore. Čete so jih pričele zasledovati, vendar pa niso našle nobenega sledu za roparji.

Grandi se je vrnil iz Lugana in odpotoval v Angoro

Rim, 14. decembra. (ri.) Snoti je odpotoval podtajnik za zunanje zadeve Grandi v Angoro, da vrne svoječasn poset turskega zunanega ministra v Rimu. Na povratku se bo ustavil Grandi tudi v Atenah. Italijanski listi pozdravljajo ta dogodke, ki dokazuje prijateljske odnose, ki so zavladali med Italijo in sredozemskimi državami.

Evropsko zlato gre v Ameriko

London, 14. decembra. (lo.) Danes je nakazala angleška vlada Zedinjenim državam na račun dolga 72.000.000 dolarjev. Dosedaj je plačala Anglija ameriškim Zedinjenim državam 964.880.000 dolarjev, dolguje jim pa še 4453 milijonov dolarjev.

Uradniki in delavci v Sloveniji so letos plačali za 13 milijonov več državnih davkov

Kako so klerikalci postrebili za najbolj siromašne sloje. — »Slovenec« sam priznava, da so uradniki in delavci plačali letos za 109 odstotkov več državnih davkov, delavci sami pa za 149 odstotkov več kakor lani.

Včerašnji »Slovenec« je objavil številke, iz katerih naj bi bilo razvidno, da je Slovenija plačala letos v prvih desetih mesecih manj davka kakor lani v istem času.

Predvsem pa je iz teh števil razvidno, da so bili v l. 1928. najbolj siromašni sloji, uradništvo in delavstvo bolj udarjeni, nego kadarkoli poprej. Uradniškega davka je plačala Slovenija l. 1927. v prvih desetih mesecih 5 milijonov 275.000 Din, l. 1928. v istem času pa 8.396.138 Din, torej za 3.121.078 dinarjev več. Davka od telesnega dela delavcev je plačala Slovenija l. 1927. v prvih desetih mesecih 6.738.464 Din, leta 1928. pa v istem času celih 16.722.730 dinarjev, torej za 9.944.266 Din več.

Ako upoštevamo, da je Slovenija plačala uradniškega davka in davka od telesnega dela v prvih desetih mesecih l. 1927. okroglo 12.013.000 Din, l. 1928. v istem času pa 25.119.000 Din, potem vidimo, da so ubogi uradniki in delavci že letos v prvih desetih mesecih plačali za 13.106.000 Din več kakor lani v istem času ali za 109 odst. več. Za delavstvo samo se ta odstotek še poveča, ako se upošteva, da je delavstvo plačalo l. 1927. v prvih desetih mesecih davka na ročno delo okroglo 6.738.000 dinarjev, l. 1928. pa 16.723.000 Din, kar predstavlja razliko 9.944.000 Din ali za 149 odst. več kakor lani v istem času.

Dočim je mala Slovenija plačala davka na telesno delo v prvih desetih mesecih letos 16.722.730 Din, pa sta Srbija in Crna gora, ki ima štirikrat več prebivalstva kakor mala Slovenija, plačali v istem času le 15.244.726 Din, torej za 1.478.004 Din manj.

Srbijanska sodba o dr. Koroščevi vlad

Mnenje srbskega univ. profesorja. — Vlada dr. Korošca je vlad nezakonitosti, nedorastla svoji nalogi, vlada nepomirljivosti iz zle volje.

Univ. prof. dr. Dragutin Janković je objavil te dni v beograjski »Politiki« zanimiv članek, v katerem izvaja med drugim:

Srbija je imela v prvi dobi vladanja kralja Milana vlado, ki je vsaj po izjavi svojega šefa Danila Stefanovića imela za program pomirjenje strasti in povratek medsebojnega zaupanja v državi. Ta vlada je bila zaradi tega znana tudi pod imenom vlade pomirljivosti in dobre volje.

Po zločinu od 20. junija, ko je z nesmotrenim zavlačevanjem zadoščenja narodni in državni misli ter javni morali postalo politično stanje nevzdržno, je došla vlada dr. Korošca, ki je po inavguracijskih izjavah svojega šefa imela iste cilje, kakor omenjena vlada Danila Stefanovića iz preteklosti. Razen tega in vsled tega je še imela značaj začasnosti in prehodnosti kakor vsaka vlada, ki ima nalogo izvršiti začasne ukrepe za povrnitev države iz nenormalnega položaja v normalnega.

Ker pa politično življenje v naši državi že davno živi v samih paradoksih, je vlada dr. Korošca pretvorila svojo začasnost v stalnost, svojo pomirljivost v nepomirljivost in svojo dobro voljo v zlo voljo. Evo dokazov!

Po znanih delanih dne 1. decembra na zagrebških ulicah je vlada podvela ukrep, ki je že v svojem političnem oziru dovršeno pogrešen. Za zastopnika velikega župana v Zagrebu je postavila aktivnega polkovnika, kar pomeni, da je vlada kljub vsej svoji programski pomirljivosti naenkrat izgubila hladnokrvnost in postala nervozna. Po politični strani tega čina je vlada pokazala, da se odreka pomirljivosti in dobri volji vsaj napram onim hrvatskim političnim krogom, napram katerim je imela to pomirljivost po svojem osnovnem namenu predstavljati in ki tega uličnega pokreta niso vodili in ki so bili kdo ve iz kakšnih razlogov prisiljeni, se z njim verbalno solidarizirati. Ako se k temu še doda, da je zelo težko braniti zakonitost takega vladnega čina, potem predstavlja to politično delanje vlade napram Hrvatim ne morda politiko »lake roke«, temveč težak politični minus za vladno politiko, še bolj pa za državne interese, za katere tu gre.

Mislimo, da je absolutno škodljivo naperjeni nadaljnje odnose s hrvatskimi političnimi predstavniki, ker to ni interes niti Hrvatov niti Srbov in gotovo tudi ne interes države. Na tej strani se morajo iskati druga pota od onih, po katerih je vlada hodila z zadnjim ukrenom napram Zagrebu. Ni treba pozabiti, da ljudje, ki vodijo dane hrvatske množice, morejo biti z vsemi nameni iznenadeni od novih elementov, ki jih morejo zelo hitro ostaviti za seboj in prevzeti ves vpliv na množice. Danes je brez dvoma nastopil skrajni trenutak ko se izprememba v odnosu med Zagrebom in Beogradom mora izvršiti in ko je bolj kakor kdaj potrebno imeti hladnokrvnost notranje in dobro voljo na obeh straneh.

Ako je torej vlada dr. Korošca mislila da je čas odvzeti napram noložaju v Zagrebu politiko močne roke, potem smo ji dolžni reči, da se je temeljito prevarala. Prevarala se je, ker od nje

Z ozirom na razmerje prebivalstva bi nekoliko odgovarjale številke, ki kažejo, koliko se je uradniškega davka plačalo v Sloveniji ter Srbiji in Crni gori. V Sloveniji so uradniki plačali 8 milijonov 396.138 Din, v Srbiji in Crni gori pa 36.331.891 Din. Upoštevati pa je treba, da je v Srbiji in Crni gori desetkrat več uradništva kakor v Sloveniji, da so v Beogradu vsi centralni uradni vsa ministrstva in da bi že sam Beograd z ozirom na to moral plačati najmanj toliko davka kakor Slovenija.

Na eni strani je kleroradijalni režim uzakonil uradnikom odtegljaje za »poplavljenec«, na drugi strani jim je že itak skromne dohodka občutno zmanjšal še z davščinami. Povrh pa je z novim stanovanjskim zakonom uradništvu naložil še tretje pretežko breme!

Zanimive so tudi številke, ki jih navaja »Slovenec« o vplačanem davku na poslovni promet. Ta davek je eden najtežjih za Slovenijo. kajti Slovenija plača od vsega tega davka v državi skoro četrtino. Vendar pa se ni zmanjšal, temveč še povečal se je od 34 milijonov 167.709 Din na 34.808.819 Din, torej za 641.110 Din!

»Slovenec« je s svojimi številkami dokazal na eni strani, da so bili letos obremenjeni z davki znatno več kakor lani najširši konzumentski sloji, uradniki in delavci, da je bila za znatne milijone znižana njihova konzumentska zmoglost, dočim na drugi strani še bolj obremenjeni naši pridobitni sloji, čeprav je konzum zaradi zmanjšane konzumne možnosti delovnih slojev padel.

niti po naravi njenega sestava, niti po ljudih, ki v njej sede, ni bilo to niti pričakovano niti zahtevano. In prevarala se je tudi v oceni onega, kar gleda moderna politična doktrina v politiki močne roke. Ni politika močne roke, vsesti se in pričrjanje nezakonitosti, ker so v tem pri nas že mnoge vlade imele še jačjo roko. Za to politiko je treba predvsem, kar bi naši prijatelji Francozi imenovali, »de la taille«, treba je samostojnosti, treba je ljudi s primerno odgovornostjo. Po drugi strani pa mora taka politika, ki naj vsili avtoriteto države in oblasti vsaki drugi individualni ali kolektivni volji v državi, biti glede zakonitosti brez madeža in nedotakljiva tudi glede vzdrževanja z ustavo in z zakoni ustvarjenega pravnega reda v državi. To je po vsej priliki ono, kar je v nekdanji Srbiji eden izmed najbolj izrazitih predstavnikov take politike rekel v treh besedah: red, delo in zakonitost. Toda to je konservativna politika in mi v naši državi vsaj po programu nimamo nobene konservativne stranke.

Z ozirom na vse to bi bilo boljše za sedanja vlado in z njo vred tudi za državo, da se take politike izogiba, ker ji ni dorasila in ker je tudi ne razume, kajti ta njena politika more prinesiti samo škodo. Samo en tak njen poizkus na tem polju je pokazal po svoji nepopolnosti, da je vlada dr. Korošca prej hitela nepomirljivosti in zle volje, kakor pa vlada pomirljivosti in dobre volje, kakršna je danes potrebna državi.

Negotova usoda italijanskega parnika

Napoli, 14. decembra. (ri.) V tukašnjih mornariških krogih vlada velika bojazen glede usode italijanskega parnika »Messicano«, ki je odplul 17. novembra v Rotterdam. Od tega časa se ne ve o parniku ničesar in vsa raziskavanja so bila brezuspešna. Kakor menijo tukašnji krogi, je doletela parnik najbrže nenadna katastrofa.

Nesreča ruske filmske družbe

Moskva, 14. decembra. (be.) V severnem Kavkazu se je ponesrečila ekspedicija, sestojela iz devetih oseb. Vsi člani ekspedicije so strmoglavili v neki prepad in ostali na mestu mrtvi.

Rešitev ponesrečenega parnika »Celtica« nemogoča

London, 14. decembra. (lo.) Kakor poročajo, so se vsi poskusi za rešitev parnika »Celtica« popolnoma ponesrečili. Ker je bilo morje zelo nemirno, so morali vsi delavci opustiti reševalna dela in se rešiti na kopno.

ad angl. kraj.

London, 14. decembra. (be.) Ameriški predsednik Coolidge je brzojavno čestital angleškemu kralju k zbolšanju njegovega zdravja in izrazil upanje, da bo kralj v kratkem popolnoma ozdravel.

Francija proti korupciji

Pariz, 14. decembra. (be.) Francoska zbornica je v zvezi z odkritji v aferi »Gazette du France« sprejela določbo, glasom katere vsi senatorji in poslanci, ki postanejo ravnatelji ali pa upravni člani trgovskih podjetij, izgube svoje poslanske mandate, isto velja za ravnatelje finančnih listov.

Hemlijski trg

Zatec, 14. decembra. h. Cene zle vrste. Prodajalci hmelja povišujejo svoje zahteve. Tendence mirna. Cene 1750 do 1850 Kš.